

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. IV. Corollaria quædam ex dictis à Theologo Ascetico benè
observanda deducuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

trium dierum in solitudinem, & sacrificemus Domino Deo in deserto. Per quos tres dies rectè intelligitur triplex illa via, per quam veri Israëlita ex Aegypto mundi in solitudinem perfectionis deducuntur. In novo autem Testamento eandem præfiguratum existimant tum per triduum, quo Populus Israeliticus per tres dies in deserto ambulavit, tum per Christum Matth. 18. secutus est: vel B. Virgo & S. Ioseph cum eundem Christum duodennem deperditum quaesiverant: tum per tres Apostolos Petrum, Jacobum, & Joannem, quos per reliquos Christus secum in montem Thabor & Oliveti assumptum præferat; per S. Petrum namque qui assiduis lacrymis pedum suum desolebat, rectè via purgativa & status incipientium: per S. Jacobum verò, qui Supplantatorem significat, rectè via illuminativa & status proficientium, qui per virtutum exercitationem omnes malas inclinationes, & prava desideria supplantantur, indicatur: & per S. Joannem Baptistam, qui gratiam significat, & præ cæteris diligebatur Christum, & vicissim ab eodem diligebatur, rectè via unitivam status Perfectorum, qui ex singulari gratia ad intimam familiaritatem & unionem pervenerunt, præfiguratur dicitur.

CAPUT IV.

COROLLARIA QUÆDAM EX DIC-
TA THEOLOGO ASCETICO BENEDICTO
OBSERVANDA DEDUCUNTUR.

I. **E**X hæcenus dictis facilè corollaria quædam deducuntur, quæ, sicut naturam perfectionis non solum rectè illustrant, ita meritò per diligentem notandam habent, quæ, qui perfectam Theologiæ Asceticæ notitiam habere cupit.

II. Et primò quidem colligitur, gravem esse errorem hominum, qui falsò sibi persuadent, perfectionem in aspectu corporis, & aliis similibus exercitiis consistere; namque videtur esse Abbas Moyses apud Cassianum coll. 5. pronuntians, quod *ieiunia, vigilia, meditatio Scripturarum, nuditas, &c. non sunt perfectio, sed perfectio omnium facultatum non perfectio, sed perfectio*

menta sunt, quia non in ipsis consistit disciplina finis, sed per illa pervenitur ad finem. Unde sicut non ille dicitur bonus Artifex, qui bona instrumenta habet, sed qui peritè illis uti novit; ita nec ille perfectus cenferi debet, qui ejusmodi asperitates velut instrumenta perfectionis suscepit, sed qui easdem ad debitum finem, scilicet caritatem perfectam obtinendam ordinare didicit.

III. Secundò colligitur, etiam eos graviter errare, qui ex illustrationibus aut consolationibus divinis profectum suum in perfectione metiuntur; nam, ut sapienter pius Asceta l. 3. de imit. Christ. c. 7. advertit, *merita* (atque adeò & perfectio velut radix & causa meritorum) *non sunt ex hoc aestimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat, vel si penitus sit in scripturis, aut in altiori ponatur gradu, sed si verà fuerit humilitate fundatus, & divina charitate repletus: si DEI honorem purè & integrè semper quærat; si seipsum nihil reputet, & in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici & humiliari magis gaudeat, quàm honorari.*

IV. Tertiò colligitur, etiam eos necdum perfectionem assecutos cenferi debere, qui nullius, aut certè non multarum imperfectionum aut culparum sibi conscii sunt; nam, ut prudenter S. Gregorius l. 4. Dial. advertit, *plerumque hi, quos iam perfectos homines aestimant, adhuc in oculis summi Opificis aliquid habent imperfectionis. Sic sepe imperiti homines nequid perfectè sculpta sigilla conspiciamus, & iam quasi perfectè laudamus, quæ tamen adhuc Artifex considerat, & limat; laudari iam audit, & tamen ea tandem meliorare non desinit. Cui consentiens D. Augustinus S. 2. in Pl. 93. Cum post poenitentiam, inquit, aliquis bene vivere cœperit, habet adhuc, quod cogitat: ne sibi iribuat, quod bene facit; sed illi gratias agat, cuius gratiâ factum est, ut bene viveret, quia ille illum vocavit, ille illum illuminavit. Ergo iste iam perfectus est? non, adhuc aliquid ipsi deest; quid illi deest: ut non superbiat super eos, qui necdum sic vivunt, quomodo ipse vivit. Unde altissimè menti ac memoriæ inscribenda est, verissima, & notatu dignissima pii Ascetæ l. 2. c. 11, doctrina: Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est: Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est & si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longè est: & si habuerit virtutem magnam,*

gnam, & devotionem nimis ardentem, adhuc multum
deest, scilicet unum, quod summè sibi necessarium est, quia
lud: ut omnibus relictis se relinquat, & à se totaliter exeat,
nihilque de privato amore retineat; cùmque omnia fecerit, quæ
facienda noverit, nil se fecisse sentiat.

V. Quartò colligitur, sicut, ut modò dictum est, non
statim perfectus censendus est, qui nullas in se, aut certe non
multas culpas deprehendit; ita nec illum vicissim statim
qui debere perfectionem non assecutum, qui aliquoties se
fragilitate in peccata venialia labi advertit, sicut enim do-
mus illa mundissima dicitur, quæ, quamprimum aliquis
fordidis pedibus ingressus est, statim eluitur, & purgatur,
& sicut Dux militaris, si constanter hostem impugnet,
vellicet, egregii Ducis nomen obtinet, licet cum non
minimo expugnet, & deleat; imò Interdum minus feliciter
pugnet; sic perfectus censerì quis potest, etiamsi interdum
in venialia aliquot peccata ex fragilitate labatur. Nam
rectè iterum Kempensis Asceta l. 1. c. 3. dixit: *Omnis per-
fectio in hac vita quandam imperfectionem habet annexam,*
ut S. Hieronymus in epist. ad Celantiam ait, *hæc una præcepta
vita perfectio est, ut te imperfectum agnoscas.*

VI. Quintò colligitur, etiam eos non leviter errare
uno quasi impetu & conatu perfectionem assequi cupientes,
non ordinatè potiùs per gradus ad eandem pervenire con-
tur; nam ut S. Bernardus S. de S. Andrea sapienter adverte-
nemo repente fit summus, & ascendendo, non volando
henditur summus scala. Quod confirmans S. Laurentius
Justin. in proem. de grad. perfect. quisquis, ait, in Spiritu
exercitio cupit perfectionis culmen attingere; iuxta Prop. se sol-
anmonitionem ascensionis sibi in corde componat gradus, substi-
quos de virtute in virtutem proficiens, ipsum Deum ex præ-
comprehendere valeat, à quo plenissimè comprehensus est. In or-
S. Paulinus Episcopus in ep. 3. ad sever. Christus, ait, præ-
in illo homine, quem gessit, ita in nostris mentibus quærit:
gradus corporea ætatis exequitur; nascitur, crescit, volens a tr-
senescit, sed orandus, ne in nobis diu aut iugiter parvulus, omnia
infirmus, aut pauper sit.

VII. Sextò colligitur, non omnes ad perfectionem
summam vocatos esse, atque adeò non omnes etiam per-

scuè ad eandem exhortandos esse, sed potiùs saluberrimam doctrinam à S. Gregorio in c. 19. gen. prolata ob oculos habendam esse, dum ait: *Mons altitudinem virtutum designat, ad quam Angelus hortatur; qui non viderit, se posse conscendere, melius est, ut in Segor, id est, in parvula civitate remaneat, contentus laicali & communi vita, quàm montem virtutis arripiat. Est civitas hæc iuxta &c. iuxta dicitur, & tamen ad salutem tuta, quia activa vita est nec à mundi curis ex toto discreta, nec à gaudio salutis aterna aliena.*

VIII. Septimò tandem colligitur, eos, qui ad perfectionem hæctenus descriptam à Deo vocati sunt, nunquam veram quietem capturos, nisi assequi illam sincerè studeant; nam, ut sapienter Abbas Joannes dixit in sua collatione, miserum est, cujuslibet artis ac studii disciplinam quampiam profiteri, & ad perfectionem ejus minimè pervenire.

CAPUT V.

AXIOMATA QUÆDAM AD THEOLOGIAM ASCETICAM IN COMMUNI PERTINENTIA PROPONUNTUR.

I. Duplicis generis sunt axiomata, quæ Theologia Ascetica in communi specialiter observanda proponit, scilicet secundùm duplicem modum tendendi, quo vel accedimus ad DEUM per amorem, vel ab eodem per odium recedimus.

II. Prioris generis primum axioma est: *Nemo bonus, nisi solus DEVS*; nam sicut aquæ omnes non aliam habent substantiam, nisi quam ex fonte acceperunt; ita nec creaturæ aliam habent bonitatem, nisi quam à Deo acceperunt, & in ordine ad Deum conservant. Hujus axiomatis usum præclare indicat S. Augustinus l. de spir. & anim. c. 64. dum ait: *Quid per multa vagaris, ô homuncio, querendo bona animalia tua, & corporis tui? ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit, desidera simplex bonum, in quo est omne bonum, & satis est.* Et alibi: *Si quæris, quare, sed non quæris: quare in fonte, quia ibi omnia vivunt; quod factum*